

Svítili ve starověkém Egyptě žárovkami?

Ačkoli se tato myšlenka může zdát na první pohled naprosto scestná, nejednou už jsme se přesvědčili, že lidé ve starověku byli znalí a vyspělí a mnoho zdánlivě novodobých vymožeností vědy je jen jakýmsi pokračováním toho, co oni už dávno uměli a dokázali.

Čím dál častěji vyplouvají na povrch náznaky, že elektřinu používali nejen staří Egypťané, ale i jiné národy v různých koncích světa. Starověký Egypt je v tomto ohledu výjimečný tím, že nám nedává jen jakési náznaky o existenci a či použití elektřiny, ale poskytuje nám o tom téměř kompletní dokumentaci.

Dlouho dobu měli vědci za to, že Egypťané osvětlovali pyramidy jakousi soustavou zrcadel v podobě kovových leštěných ploch, jimiž přiváděli světlo dovnitř těchto monumentálních staveb. Konkrétní pokusy však odhalily, že i kdyby byla soustava sebevíc dokonalá, do spletitých chodeb a členitých podzemních prostor by dokázala přivést jen velmi málo světla. Každého asi napadne, že vysvětlení zdroje světla v pyramidách je více než jasné - oheň ať už v podobě svíček nebo nějakých loučí nebo olejových lamp.

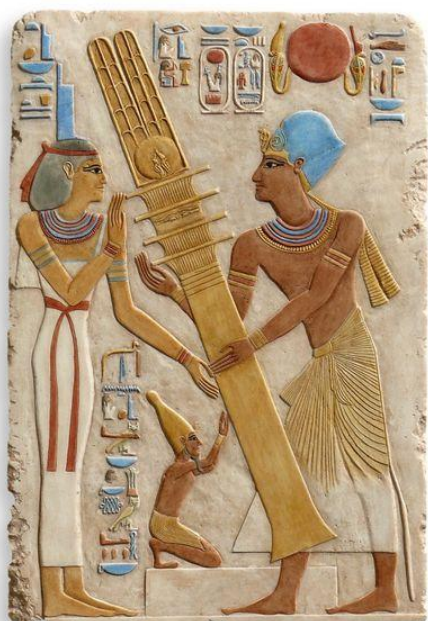
Jenže v takovém případě by byly na stěnách hrobek patrné stopy po kouři, ty ale chybí. A tak přichází na řadu zdánlivě nejšílenější teorie o tom, jak staří Egypťané svítili v pyramidách žárovkami.

Elektrinu měl Egypťanům darovat bůh Thovt, podle všeho téměř génius, který disponoval univerzálním věděním. Ačkoli se jeho hlavní chrám v Thermopolis nedochoval, po celém Egyptě zůstaly roztroušené památky, připomínající nám tohoto zvláštního boha. Jednou z nich je Hathorin chrám v Dendeře, postavený v prvním tisíciletí před počátkem našeho letopočtu, který je nejen jedinečnou archeologickou památkou, ale také zároveň hmatatelným důkazem toho, že staří Egypťané opravdu elektrinu znali a používali. Dendera je nádhernou památkou. Šedesát kilometrů od Luxoru leží chrám se třemi podzemními patry s dvanácti kryptami a tady, mezi všemi ostatními překrásnými malbami, zachovalými reliéfy a hieroglyfickými nápisy najdeme to, co nás zajímá. Na stěnách tu můžeme obdivovat naprosto konkrétní rytiny: obrazy, podobné dnešním žárovkám a znázornění, jak se elektrická energie získávala a používala v běžném životě.

stonek jako kabelový vodič. Některé výjevy jsou natolik jednoznačné, že je nelze považovat jen za symboly.

Na první pohled je zřejmá podobnost s žárovkami, jak je známe dnes. Uvnitř jakýchsi baněk je žhavicí vlákno v podobě hada. Z jedné strany pak vychází další had, připomínající na první pohled izolovaný kabel. Další podstatnou součástí reliéfů jsou lotosové květy, které byly obětními dary vyhrazenými pouze bohům. Had, stoupající kolmo z lotosového květu, byl egyptskými kněžími nazýván "světloňoš". Lotosový květ zde zase vypadá jako objímka žárovky a jeho

Dalšími symboly zobrazenými na reliéfech se žárovkami jsou tzv. džedy (Djed) Jsou to jakési sloupy symbolizující stabilitu a trvání. Zarážející je, že vypadají stejně jako nám dnes známé sloupy elektrického napětí, ze kterého vycházejí dráty. Vídeňský elektrotechnik ing. Walter Garna tvrdí, že struktura džedu naprosto odpovídá struktuře moderního izolátoru vysokého napětí. Ing. Garna sestrojil dokonce funkční model zrekonstruované žárovky přesně podle vyobrazení na reliéfech. Ramena džedu zde pronikají dovnitř žárovky. Džed posloužil v tomto případě jako výborný izolátor. Čím dál více je tedy jasnější, že nejde jen o pouhé zobrazení náboženských symbolů, ale že lze nástěnné reliéfy interpretovat i technicko-fyzikálně.

Také dánský inženýr Tons Brunés tvrdí: „Podle našeho přesvědčení symbolizují tyto obrazy, především pak had v baňkách, energii, jakou představuje elektrina.

Jeden had má hlavu otočenou dopředu a druhý dozadu, což by mohl být symbol pro plus a minus. Objekty jsou opřeny o takzvané džedy.

Každý technik vám řekne, že v dané souvislosti tento předmět silně připomíná izolátory, jaké se používají u zařízení vysokého napětí.“ Podobné ohlasy zaznívají třeba i z Ameriky. Elektrinu pak mohli získávat s využitím vody z Nilu, zprovozněním jakési primitivní vodní elektrárny.

Známky toho, že znalost elektřiny byla známá již na úsvitu dějin, se objevují po celém světě. Australští domorodci žijící v izolaci na úrovni mladší doby kamenné vyprávějí legendu o tajemných boomech. Byly to magické kulaté kameny, které po zasazení do bambusové objímky vydávaly silné modrozelené světelné záblesky. V Indii zase hovoří legendy o hadích božstvech, Nagas, která obývala nepřístupné oblasti Himaláje. Tato hadí božstva prý vlastnila věčně svítící kouzelné

lampy, kterými osvětlovala své podzemní sluje. Mayové například popisují tzv. zaquitac. Mělo jít o ostrý zašpičatělý předmět, který sloužil k osvětlování podzemí. Přímou zářežící je podoba s dnešní speleologickou hůlkou k osvětlování jeskyní. Rovněž ve starém Řecku nalézáme často zmínky o zázračných svítících předmětech. Například svítící drahokam

bohyně Héry, který údajně vydával magickou záři a osvětloval celý vnitřek chrámu. Takové lampy prý nebyly tehdy ve starém Řecku ani v Římě žádnou zvláštností. Uprostřed Říma stál podle legendy sloup s velkou skleněnou lampou, jež neustále svítila a v noci osvětlovala celý Řím tak jasně, že i v nejzapadlejších uličkách bylo světlo, jako by tam hořely dvě louče. A tak bychom mohli pokračovat dál a dál, třeba do Iráku.

Na území dnešního Iráku se kdysi rozprostírala říše Parthů, na jejichž území byly nalezeny v městě Hatra trosky chrámů s mnoha pozlacenými sochami. Na tom by nebylo nic moc zvláštního, kdyby nebyly nejspíše pozlacené elektrolytickým pokovováním zvaným galvanizace. V prvním století před Kristem! Město i chrám dávno zanikly, ale mezi pozůstatky zůstala podivná hliněná nádoba, kterou objevil v roce 1936 německý archeolog Wilhelm König. Právě on poprvé vznesl domněnku, že by se mohlo jednat o primitivní galvanický článek, tedy zdroj trvalého elektrického proudu. Je to jakási hliněná baňka s měděným válečkem a železným drátkem. Pokusy s přesnou kopií této nádoby přinesly neuvěřitelný výsledek – vznikl slabý elektrický proud o napětí 0,5 voltu! I když spousta skeptiků razantně odmítá myšlenku, že by před několika tisíci lety mohli lidé využívat elektřinu podobným způsobem, nálezy z dob říše babylónské (1800 př. n. l.) ale údajně vypovídají o tom, že i tato prastará civilizace již znala galvanizaci, tedy elektrické pokovování.

Zdá se tedy, že Parthové se svojí „bagdádskou baterií“, jak se hliněné nádobě říká, jen následovali již tisíc let známý proces.

Všechny uvedené nálezy a objevy nás svojí přesvědčivostí a hojností přivádějí k myšlence, že Galvani ani Volta možná nejsou skutečnými objeviteli elektřiny, jak jsme se doposud domnívali, a že naši vzdálení předkové toho věděli a uměli víc, než se domníváme.

